

นิพนธ์ต้นฉบับ

สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง

Received: May 3, 2021

Accepted: June 18, 2021

Published: July 5, 2021

Geriatric Nursing Competencies among Nursing Students of Boromarajonani College of Nursing, Trang

ประไพพิศ สิงหเสม, วรารัตน์ ทิพย์รัตน์, อูษมา สิงหเสม

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง

Prapaipit Singhasem, Wararat Tiparat, Ausama Singhasem

Boromarajonani College of Nursing, Trang

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีพื้นฐาน (basic mixed methods) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ และกลวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล คือ นายกสโมสรนักศึกษาและกรรมการสโมสรนักศึกษา ประธานนักศึกษาแต่ละชั้นปี และอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.65$)

2. กลวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วยด้านนโยบายเรียงตามลำดับ ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย 2) การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญ 3) การจัดสรรทรัพยากรเทคโนโลยีและสิ่งสนับสนุนต่างๆ 4) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของวิทยาลัย 5) การจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม และด้านกระบวนการเรียงตามลำดับ ได้แก่ 1) การออกแบบและวางแผนการเรียนการสอน 2) การส่งเสริมการเรียนรู้ 3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4) การเสริมสร้างแรงจูงใจ และการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลที่ดีขึ้นอยู่กับการออกแบบการเรียนการสอน

ดังนั้นควรกำหนดให้การพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุเป็นนโยบายของวิทยาลัยฯ และควรมีการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยและการประเมิน ผลลัพธ์ของการปฏิบัติจากการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลได้มีสมรรถนะในการดูแลผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพต่อไป

คำสำคัญ : สมรรถนะการพยาบาลผู้สูงอายุ, นักศึกษาพยาบาล, วิจัยแบบผสมวิธี

Corresponding author: ประไพพิศ สิงหเสม E-mail: prapaipis@gmail.com

Original article

Abstract

Received: May 3, 2021

Accepted: June 18, 2021

Published: July 5, 2021

This research study utilized mixed methods to study geriatric nursing competencies and to explore strategies to develop those competencies among nursing students at the Boromarajonani College of Nursing, Trang. The research was divided into 2 stages that were conducted in parallel. In the first stage, we collected quantitative data from 335 nursing students in Bachelor of Nursing Science Program at the Boromarajonani College of Nursing, Trang. Participants completed a questionnaire regarding geriatric nursing competencies. The questionnaire's reliability was good (Cronbach's alpha coefficient = 0.97). We analyzed the data using descriptive statistics. In the second stage, we collected qualitative data to explore strategies for developing geriatric nursing competencies among nursing students. We collected conducted in-depth, semi-structured interviews among the president and committee of the student union, the head students of each year, and teachers with expertise in geriatric nursing. We analyzed interview data using content analysis. The results of the research were as follows:

1. Overall, geriatric nursing competencies of nursing students at the Boromarajonani College of Nursing, Trang was at a high level ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.65$)

2. Nursing competency development strategies for geriatric nursing among nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Trang consists of policy, including 1) Formulation of policies, 2) Developing teachers to have competencies and expertise, 3) Resource allocation, technology, and support, 4) Organizing the environment and atmosphere of the college, and 5) Having an appropriate budget. The process of nursing competency development for geriatric nursing includes 1) Design and planning of teaching and learning, 2) Promoting learning, 3) Creating a corporate culture, and 4) Strengthening motivation. The development of good nursing competencies for the geriatric nursing among nursing students also requires good instructional design.

Per our findings, our college should set policy for the development of geriatric nursing competencies. There should be improvement in research utilization competencies in terms of research participation and evaluation of evidence-based elderly practice outcomes. If these measures are implemented, nursing students will be capable to care for older persons more effectively.

Keywords: Geriatric nursing competencies, nursing students, mixed methods

Corresponding author: Prapaipit Singhasem E-mail: prapaipis@gmail.com

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี รวมถึงความก้าวหน้าทางด้านการแพทย์ส่งผลทำให้ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ประชากรสูงวัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว องค์การสหประชาชาติคาดว่าในปี พ.ศ. 2593 มีประชากรผู้สูงอายุของโลกถึง 425 ล้านคน และอีก 33 ปีข้างหน้า ผู้สูงอายุในทวีปเอเชียจะเพิ่มขึ้น 132 เปอร์เซ็นต์ และข้อมูลผู้สูงอายุในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562 พบว่ามีประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 18 และอีก 20 ปีข้างหน้าจะมีผู้สูงอายุ 20 ล้านคน หมายถึงคนไทย 1 ใน 5 คนเป็นผู้สูงอายุ (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute, 2018) จากสถิติแสดงให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุได้เน้นย้ำว่าสังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และคาดว่าจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ในช่วงปี พ.ศ. 2567-2568 (United Nation, 2017) จังหวัดตรังเป็นจังหวัดที่มีอัตราส่วนของผู้สูงอายุ สูงเป็นลำดับ 2 ในเขตสุขภาพที่ 12 และมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2561 คิดเป็นร้อยละ 13.12, 13.43, 13.84, 14.38 และ 14.97 ตามลำดับ (Trang Provincial Office Social Development and Human Security, 2017)

การที่มีประชาชนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการเพิ่มภาระงบประมาณของภาครัฐ และเพิ่มค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการดูแลสุขภาพอนามัยและการจัดสวัสดิการทางสังคม (Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute, 2018) หากไม่มีการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสม จะส่งผลให้เกิดแนวโน้มที่จะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและมีภาวะทุพพลภาพเพิ่มขึ้น ระบบบริการสุขภาพจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และระบบการบริหารจัดการเพื่อการให้บริการกลุ่มผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ พยาบาลวิชาชีพจำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุแบบองค์รวมภายใต้แนวคิดการดูแลผู้สูงอายุที่หลากหลาย จากการศึกษาของ Nawsuwan, Singhasem & Naksrisang (2017) พบว่าสมรรถนะที่จำเป็นของพยาบาลประกอบด้วย 6 สมรรถนะคือ สมรรถนะด้านจริยธรรม สมรรถนะด้านการพยาบาลแบบองค์รวม สมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค สมรรถนะด้านการจัดการดูแลรายกรณี สมรรถนะด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจ สมรรถนะด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ เป็นต้น ซึ่งกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีสมรรถนะดังกล่าวจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่การเป็นนักศึกษาพยาบาล โดยเริ่มจากการสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความพร้อมและมีทัศนคติที่ดี ลดการเกิดปัญหาอคติต่อวัยสูงอายุ (Nanasilp, 2015)

การพยาบาลผู้สูงอายุมีความสำคัญในระบบสุขภาพในสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 กล่าวว่า "ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นพิเศษ" (Royal Thai Government Gazette, 2003) ดังนั้นการผลิตบัณฑิตพยาบาลเพื่อให้มีสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับการให้บริการในสังคมผู้สูงอายุ ถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะด้านผู้สูงอายุแก่นักศึกษาพยาบาล จากกรอบทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลพบว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลาของ Singhasem, Nawsuwan, Suwanrag & Jamtim (2016) ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม 2) สมรรถนะด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ 3) สมรรถนะด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจและคุณภาพการดูแล และ 4) สมรรถนะด้านจริยธรรม แต่ยังไม่มีการนำตัวบ่งชี้ดังกล่าว มาใช้ประเมินสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของ

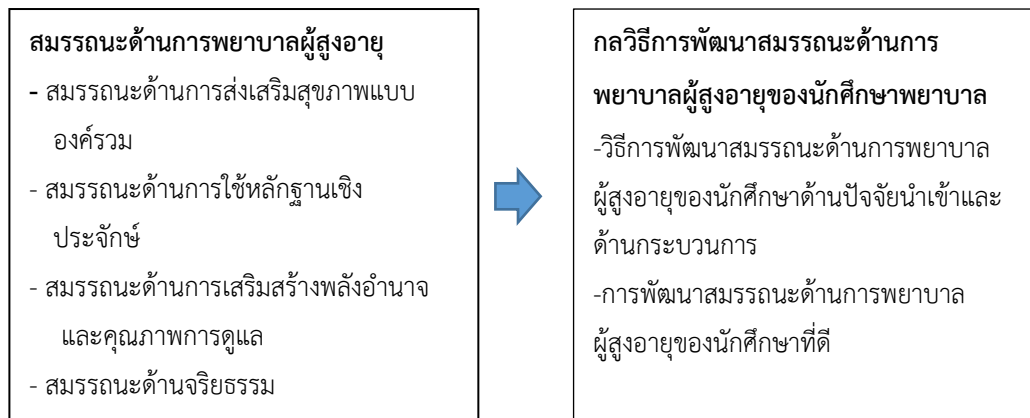
นักศึกษาพยาบาล ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการนำมาศึกษาสมรรถนะการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล จึงได้ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method) โดยใช้แบบแผนขั้นตอนการอธิบาย เป็นการศึกษาวิธีเชิงปริมาณก่อนแล้วตามด้วยเชิงคุณภาพ และนำผลเชิงคุณภาพมาอธิบายเชิงปริมาณในเชิงลึก รวมทั้งการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมีการเก็บข้อมูลทั้งในกลุ่มผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุและนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมมากขึ้น ดังนั้นการประเมินสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป และเพื่อให้บัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง มีความโดดเด่นในด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง
2. เพื่อศึกษากลวิธีในการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุโดยใช้แนวคิด ปรัชญา และทฤษฎีทางจริยศาสตร์ (Linton, 2012) แนวคิดการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Bernadette, Lynn, Lisa, & Ellen, 2014) แนวคิดด้านการพยาบาลผู้สูงอายุแบบองค์รวม (Eliopoulos, 2014) และใช้แนวคิดจากผลการวิจัยตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา (Singhasem, Nawsuwan, Suwanrag & Jamtim, 2016) ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม 2) สมรรถนะด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ 3) สมรรถนะด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจและคุณภาพการดูแล และ 4) สมรรถนะด้านจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับขอบเขตและสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุของสภาการพยาบาล (2001) ประกอบด้วย 9 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะที่ 1 มีความสามารถในการพัฒนาจัดการและกำกับระบบการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยสูงอายุ (Care Management) สมรรถนะที่ 2 มีความสามารถในการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยสูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน (Direct Care) สมรรถนะที่ 3 มีความสามารถในการประสานงาน (Collaboration) สมรรถนะที่ 4 มีความสามารถในการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowering) การสอน (Educating) การฝึก (Coaching) การเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติ (Mentoring) สมรรถนะที่ 5 มีความสามารถในการให้คำปรึกษาทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุ (Consultation) สมรรถนะที่ 6 มีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) สมรรถนะที่ 7 มีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม (Ethical Reasoning and Ethical Decision Making) สมรรถนะที่ 8 มีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-Based Practice) และสมรรถนะที่ 9 มีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ (Outcome Management and Evaluation) ซึ่งการวิจัย ครั้งนี้เป็นวิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณก่อน แล้วตามด้วยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ แล้วนำผลเชิงคุณภาพมาอธิบายเชิงปริมาณในเชิงลึก โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกลวิธีในการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลซึ่งประกอบด้วย 2 ประเด็นคือ 1) วิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลป้อนเข้า และด้านกระบวนการ 2) การพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุที่ดี ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวทางและขั้นตอนการสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ในลักษณะของการผสมผสาน ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณจะดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรังที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2562 ทุกชั้นปี จำนวนทั้งสิ้น 335 คน ตามคุณสมบัติ คือ เป็นนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรังที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ปีการศึกษา 2562

การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ด้วยวิธีเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลเลือกแบบเจาะจง กำหนดคุณสมบัติ ได้แก่ เป็นคณะกรรมการนักศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล คือ นายกสโมสรนักศึกษาและกรรมการสโมสรนักศึกษา จำนวน 3 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการจับฉลาก ประธานนักศึกษาแต่ละชั้นปีจำนวน 4 คน อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย อายุ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ ประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุ และการอาศัยอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิดและปลายปิดให้เลือกตอบ

2. แบบสอบถามสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ผู้วิจัยพัฒนามาจากงานวิจัยของ Singhasem, Nawsuwan, Suwanrag, & Jamtim (2016) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม 14 ข้อ ด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ 8 ข้อ ด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจและคุณภาพการดูแล 11 ข้อ และด้านจริยธรรม 8 ข้อ รวมทั้งหมด 41 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ปฏิบัติเป็นประจำ (5 คะแนน) ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ (4 คะแนน) ปฏิบัติบ้าง

ไม่ปฏิบัติบ้าง (3 คะแนน) ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง (2 คะแนน) และไม่เคยปฏิบัติเลย (1 คะแนน) โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามมาปรับประเด็นคำถามให้มีความชัดเจนและกระชับได้ใจความมากขึ้น หลังจากนั้นจึงนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ซึ่งใช้แนวคิดรูปแบบระบบสังคมสำหรับสถานศึกษา (Social – System Model for School) ของฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2013) เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลโดย มีข้อคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 วิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า มีข้อย่อย 5 ข้อ และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มีข้อย่อย 4 ข้อ และข้อ 2 การพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลที่ดีเป็นอย่างไร ทั้งนี้เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและพัฒนานักศึกษา 1 คน อาจารย์ด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 1 คน หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามมาปรับประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับประเด็นที่จะศึกษาและมีความชัดเจนมากขึ้น ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นและความเป็นปรนัยของแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย โดยผู้วิจัยได้นัดหมายกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกชั้นปี เพื่อฟังคำชี้แจงวัตถุประสงค์และการพิทักษ์สิทธิ์แก่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบโดยใช้เวลา 15-20 นาที แล้วจึงเก็บแบบสอบถามกลับ ทั้งนี้ภายหลังกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด จำนวน 335 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลโดยการนัดสัมภาษณ์ ใช้เวลาประมาณคนละ 45-60 นาที โดยวิธีการสัมภาษณ์ใช้แบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction Interview) ไม่ถามซ้ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุดและลึกที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้จากนั้นมีการถอดเทปแบบคำต่อคำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละและความถี่
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอนดังนี้ (Crabtree & Miller, 1992)

2.1 การจัดแฟ้ม (Establishing Files) คือการนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทบทวนและจัดหมวดหมู่

2.2 การลงรหัสข้อมูล (Coding the Data) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาลงรหัสหมวดหมู่ของข้อมูล

2.3 การจัดประเภทของข้อมูล (Identify Unit) โดยพิจารณาจากรหัส นำรหัสของข้อมูลที่มีอยู่มารวบรวมในการจัดประเภทข้อมูลที่มีรหัสคล้ายคลึงกันจะจัดอยู่ด้วยกัน

2.4 การพัฒนาและการสร้างหมวดหมู่ (Developing Categories) นำข้อมูลที่จัดประเภท โดยแยกประเภทเป็นหัวข้อย่อยๆ ที่มีความสอดคล้องในเนื้อหาและแก่นบทความของคำหรือข้อความที่ปรากฏในเนื้อหา มีการตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาตีความเพื่อพัฒนาและสร้างหมวดหมู่ของข้อมูล

2.5 การเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ของหมวดหมู่ (Interpretively Determine Connections) นำหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้มาหาความสัมพันธ์กัน

2.6 การตรวจสอบความถูกต้อง (Verify) นำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วมาตรวจสอบซ้ำเพื่อให้เกิดความถูกต้องของข้อมูล

2.7 การสรุปและรายงานการวิจัย (Report) ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหา การเขียนรายงานมีความคิดรวบยอดที่สมบูรณ์ กระชับ และมีการนำเสนอผลการวิจัยเป็นลักษณะพรรณนา (descriptive explanation)

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมด้านการวิจัยทางสังคมและการวิจัยเชิงทดลองในมนุษย์ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ตรัง เลขที่ 88/2562

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ตรัง ชั้นปีที่ 1-4 พบว่าส่วนใหญ่มีอายุ 19-23 ปี จำนวน 316 คน (ร้อยละ 94.32) เป็นเพศหญิง จำนวน 315 คน (ร้อยละ 94.03) กำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 มากที่สุด จำนวน 106 คน (ร้อยละ 31.64) มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 274 คน (ร้อยละ 81.79) มีประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 274 คน (ร้อยละ 81.79) และอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ จำนวน 203 คน (ร้อยละ 60.60) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ตรัง (n = 335)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.อายุ		
- 19-23 ปี	316	94.33
- 24-27 ปี	5	1.49
- 28-32 ปี	14	4.18
2. เพศ		
- ชาย	20	5.97
- หญิง	315	94.03
3. ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
- ชั้นปีที่ 1	91	27.16
- ชั้นปีที่ 2	106	31.64
- ชั้นปีที่ 3	73	21.79
- ชั้นปีที่ 4	65	19.40
4.ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ		
- มีประสบการณ์	274	81.79
- ไม่มีประสบการณ์	61	18.21

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง (n = 335) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.ประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุ		
- มีประสบการณ์	274	81.79
- ไม่มีประสบการณ์	61	18.21
6.การอาศัยอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ		
- อยู่ร่วมกัน	203	60.60
- ไม่อยู่ร่วมกัน	132	39.40

2. สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.65$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจและคุณภาพการดูแลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.85$, $\sigma = 0.59$) และด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.74$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละสมรรถนะการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมและรายด้าน (N=335)

สมรรถนะการพยาบาลผู้สูงอายุ	ชั้นปีที่ 1 (N=91)			ชั้นปีที่ 2 (N=106)			ชั้นปีที่ 3 (N=73)			ชั้นปีที่ 4 (N=65)			รวมทุกชั้นปี (N=335)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
-ด้านการส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม	3.29	0.58	ปานกลาง	3.64	0.47	มาก	3.73	0.48	มาก	4.35	0.07	มาก	3.70	0.58	มาก
-ด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์	3.04	0.74	ปานกลาง	3.59	0.70	มาก	3.50	0.77	มาก	4.03	0.12	มาก	3.50	0.74	มาก
-ด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจและคุณภาพการดูแล	3.58	0.60	มาก	3.77	0.46	มาก	3.78	0.62	มาก	4.45	0.27	มาก	3.85	0.59	มาก
-ด้านจริยธรรม	3.68	0.70	มาก	3.67	0.67	มาก	3.70	0.77	มาก	4.38	0.30	มาก	3.82	0.70	มาก
โดยรวม	3.39	0.65	มาก	3.66	0.57	มาก	3.67	0.66	มาก	4.30	0.19	มาก	3.71	0.65	มาก

ขั้นตอนที่ 2 กลวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

1.1 ด้านปัจจัยนำเข้า ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลมีการแสดงข้อคิดเห็นเรียงตามลำดับดังนี้

1.1.1 การกำหนดนโยบายที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ เป็นประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นมากที่สุด และมีความคิดเห็นตรงกันว่า วิทยาลัยฯ ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีพื้นฐานและร่วมดูแลผู้สูงอายุทั้งในชมรมผู้สูงอายุและผู้สูงอายุในชุมชนโดยควรเตรียมความพร้อมในเรื่องความรู้ความเข้าใจและความพร้อมเกี่ยวกับพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับผู้สูงอายุตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 โดยให้นักศึกษาเข้าไปสร้างสัมพันธภาพ พบปะพูดคุยกับผู้สูงอายุโดยตรงเพื่อทำความเข้าใจวิถีชีวิต และสาเหตุการเกิดโรค กิจกรรมเสริมในช่วงนี้อาจเป็นการจัดกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุของวิทยาลัยหรือเปิดโอกาสให้นักศึกษาดูแลผู้สูงอายุภายนอก เช่น บ้านพักคนชรา เพื่อให้ นักศึกษาได้เห็นความแตกต่างของการดูแลผู้สูงอายุทั้งสองกลุ่มนี้ นักศึกษาสะท้อนว่าการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนจะทำให้เห็นบริบทจริง และได้ปฏิบัติบทบาทพยาบาล ดังตัวอย่างดังนี้

“ทางวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ได้มีการจัดชมรมผู้สูงอายุทุกเดือน ปี 1 ควรเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ปีแรกๆ จะทำให้มีการคุ้นเคยและได้เรียนรู้ผู้สูงอายุตั้งแต่นั้นๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมการพบปะกับผู้สูงอายุ โดยให้น้องปี1 เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล และศึกษากรณีตัวอย่างในการเข้ามาพูดคุยและการให้การพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนในชั้นต่อไปโดยเฉพาะตอนเรียนวิชาผู้สูงอายุ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“วิทยาลัยฯ ควรส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมและทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ โดยหมุนเวียนการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ชั้นปี 1-4 เพื่อให้นักศึกษาค้นเคยกล้าที่จะให้การพยาบาลกับผู้สูงอายุ เนื่องด้วยการพยาบาลของผู้สูงอายุต้องมีการใช้เทคนิคต่างๆในการเข้ามาพูดคุย สอบถามข้อมูล เป็นต้น ทางวิทยาลัยจึงมีการบูรณาการกับวิชาอื่นๆที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงในการให้การพยาบาล” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

1.1.2 การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ เป็นประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นรองลงมา และมีความคิดเห็นตรงกันว่า การพัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่จำเป็น เช่น มีการเปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้ที่สนใจด้านการพยาบาลผู้สูงอายุได้ศึกษาต่อ หรืออบรมเฉพาะทางด้านผู้สูงอายุ เพื่อกลับมาพัฒนาในการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา เนื่องจากอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของวิทยาลัยยังมีจำนวนน้อย แต่สามารถทำได้โดยบูรณาการความเชี่ยวชาญของอาจารย์แต่ละสาขาในการดูแลผู้สูงอายุและส่งเสริมให้อาจารย์ควรเพิ่มทักษะให้นักศึกษาดูแลผู้สูงอายุเฉพาะโรคได้ เช่น ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคหัวใจ โรคสมองเสื่อม หากวิทยาลัยต้องการ ใ้บุคคลากรมีบทบาทเพิ่มขึ้นของการพยาบาลด้านผู้สูงอายุ ควรเชิญมาอบรมเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“จัดให้มีการอบรมเฉพาะทางด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการสร้างสมรรถนะและเพิ่มความเชี่ยวชาญให้กับอาจารย์ได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“หนูคิดว่าการส่งให้อาจารย์ท่านๆหนึ่งไปศึกษาต่อ มันจะทำให้ขาดบุคคลากรในการสอนนักศึกษา ดังนั้นหนูเลยคิดว่าการมีแหล่งข้อมูลหรือฐานข้อมูลในการหาข้อมูลในการอ้างอิง ก็จะเป็นการพัฒนาสมรรถนะในการสืบค้นข้อมูลในการหาแนวทางการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาต่อไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

“การมีอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านผู้สูงอายุมีความจำเป็นในยุคสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการดูแล ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญด้านนี้ เป็นสิ่งจำเป็นโดยอาจกำหนดให้อาจารย์สาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง มีการอบรมเฉพาะทางด้านการพยาบาลผู้สูงอายุร่วมด้วยเพื่อที่จะไปประยุกต์เข้ากับรายวิชาอื่นๆได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

1.1.3 การจัดสรรทรัพยากรเทคโนโลยีและสิ่งสนับสนุนต่างๆที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า วิทยาลัยควรมีแหล่งหรือฐานข้อมูลให้นักศึกษาได้ศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลมาจากหลายแหล่งจะสามารถวิเคราะห์ใช้หลักฐานได้อย่างเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แหล่งทรัพยากรที่ดีและสามารถทำให้นักศึกษาได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ผมคิดว่าน่าจะเป็นตัวบุคคลครับ คือ อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสอนให้ความรู้และสามารถแนะนำนักศึกษาได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ดิฉันคิดว่าหนังสือก็เป็นทรัพยากรสำคัญและจำเป็นที่คอยสนับสนุนสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ แต่หนังสือที่ห้องสมุดมีน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา อีกทั้งยังเป็นหนังสือเก่าๆ ไม่ทันสมัยกับปัจจุบัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

1.1.4 การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของวิทยาลัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า วิทยาลัยควรจัดให้มีแหล่งหรือสถานที่สำหรับการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น และสถานที่ที่ทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุโดยมีอุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ มีรายการเสียงตามสายภายในวิทยาลัยที่ให้ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอโดยอาสาสมัคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“บริเวณทางเดินในวิทยาลัยทางขึ้นไปหอประชุมซึ่งเป็นบริเวณในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ ควรปรับให้เอื้อกับผู้สูงอายุเดิน เช่น รววจับ รววกัน เราควรจัดให้ สอดคล้องกับทฤษฎีการดูแลผู้สูงอายุ จะทำให้นักศึกษาเห็นภาพได้ชัดเจน เอาไปแนะนำกรณีศึกษาสูงอายุได้ดีด้วย และยังเป็นภาพลักษณ์ที่ดีด้วยเมื่อมีบุคคลภายนอกเข้ามาเยี่ยมวิทยาลัยของเรา แสดงให้เห็นถึงความใส่ใจที่มีต่อผู้สูงอายุ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“การจัดรายการเสียงตามสายที่ให้ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในวิทยาลัย เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดี อาจมีนักศึกษาที่ฝึกงานหรือนักศึกษาที่มีความสนใจหรืออาจเป็นนักศึกษาที่เป็นเวชสุขภาพมาให้ความรู้การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุและควรทำให้สม่ำเสมอ ต้องมีการติดตามเรื่อย ๆ และควรมีอาสาสมัครทำตามสมควรใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

1.1.5 การจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า วิทยาลัยควรส่งเสริมให้นักศึกษาผลิตสื่อ/นวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ และควรสนับสนุนในส่วนของงบประมาณอย่างเพียงพอ อีกทั้งวิทยาลัยควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุ อาจจัดเป็นห้องเฉพาะไว้สำหรับการจำลองการดูแลผู้สูงอายุเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการดูแลผู้สูงอายุ มีการจัดสิ่งแวดล้อมหรือห้องจำลองการดูแลผู้สูงอายุ ทำให้นักศึกษาเห็นภาพและนำไปแนะนำผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“ควรมีงบประมาณให้นักศึกษาผลิตสื่อ นวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ หากมีงบประมาณเพียงพอนักศึกษาก็จะสามารถออกแบบสื่อออกมาได้เต็มที่เช่นกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

1.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลมีการแสดงข้อคิดเห็นเรียงตามลำดับ ดังนี้

1.2.1 การออกแบบและวางแผนการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล เป็นประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นมากที่สุด และมีความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า วิทยาลัยควรมีการออกแบบและวางแผนการเรียนการสอนแบบ บูรณาการทักษะการดูแลผู้สูงอายุในทุกชั้นปี โดยเริ่มจากชั้นปีที่ 1 กำหนดให้นักศึกษาเรียนรู้พื้นฐานด้านผู้สูงอายุ เช่น ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพราะนักศึกษาจะได้นำไปใช้ในการฝึกปฏิบัติ และให้นักศึกษาเริ่มฝึกปฏิบัติโดยสร้างสัมพันธภาพกับผู้สูงอายุ เมื่อขึ้นชั้นปีที่ 2 การดูแลผู้สูงอายุ จะสอดแทรกอยู่ในวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพฯ และควรเพิ่มระยะเวลาที่ฝึกในกลุ่มผู้สูงอายุให้มากขึ้น และเพิ่มการติดตามประเมินผลในระยะยาว เพื่อจะได้ทราบว่าผู้สูงอายุสามารถนำสิ่งที่นักศึกษาแนะนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้หรือไม่เพียงใด และเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการดูแลผู้สูงอายุไปด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“การจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ที่แต่ละคนได้พบเจอกับกรณีศึกษาของตนเอง ทำให้นักศึกษามีกระบวนการคิดได้มากยิ่งขึ้นและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ตนคิดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับอาจารย์และกลุ่มเพื่อนๆทำให้เข้าใจการพยาบาลได้มากขึ้น” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ควรปรับเนื้อหาให้นักศึกษาชั้นปี 1 ได้เรียนทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในวัยสูงอายุ ส่วนโรคต่างๆที่เกิดในวัยสูงอายุค่อยไปเรียนที่หลังได้ เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับชั้นปี1” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ตอนที่ลงฝึกปฏิบัติกับผู้สูงอายุ เช่น ในวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ อยากให้เพิ่มการติดตามประเมินผลหลังเราจัดกิจกรรม อยากให้เป็นการประเมินระยะยาว เพื่อจะได้รู้ว่าเขานำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้หรือไม่ แต่ในความเป็นจริงก็มีการส่งต่อข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่อยากให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการติดตามจนผู้รับบริการมีอาการดีขึ้นระดับหนึ่ง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

1.2.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ทำให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ เป็นประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นรองลงมา และมีความคิดเห็นตรงกันว่า ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การออกไปทำกิจกรรมกับผู้สูงอายุที่บ้านพักคนชรา การลงเยี่ยมชุมชน การทำกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุของวิทยาลัย ทำให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับผู้สูงอายุมากขึ้น ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติ มีความตระหนัก เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้มีทักษะการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ดิฉันคิดว่าการออกไปทำกิจกรรมกับผู้สูงอายุที่บ้านพักคนชรา การลงเยี่ยมชุมชน การทำกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุของวิทยาลัยเป็นการพัฒนาทักษะการดูแลผู้สูงอายุและเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาหันมาสนใจดูแล ผู้สูงอายุและพัฒนาทักษะด้านนี้ขึ้นได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็นการทำงานอดิเรก ทำกิจกรรม จะทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี และเข้าถึงผู้สูงอายุได้มากขึ้น เช่น บางคนไม่ชอบผู้สูงอายุ พอมีกิจกรรมนี้ที่ทุกคนต้องเข้าร่วมพอได้ไปสัมผัสบ่อยๆก็เกิด ปรับเปลี่ยนทัศนคติได้เอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

1.2.3 การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า การที่ทุกคนในองค์กรไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ต้องมีพื้นฐานการดูแลผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน การมีต้นแบบที่ดีในการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ และการสนับสนุน

ให้ผู้สูงอายุในชมรมวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัยมากขึ้น จะทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“ทุกคนต้องมีพื้นฐานการดูแลผู้สูงอายุทั้งอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ควรมีการพัฒนาและเรียนรู้ในเรื่องของการพยาบาลผู้สูงอายุ เพราะจะได้มีการปฏิบัติที่เหมือนกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ในทุกโอกาสวันสำคัญของผู้สูงอายุทางวิทยาลัยก็จะมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ มีการเชิญผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมอยู่แล้ว เขาก็จะรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง รู้สึกมีคุณค่า ได้รับความสนใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

1.2.4 การเสริมสร้างแรงจูงใจที่ให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาศมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ เป็นประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยมีความคิดเห็นตรงกัน คือ การสร้างแรงจูงใจเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจ และตระหนักในการศึกษาและการให้การพยาบาลได้มากขึ้นในระดับหนึ่งเป็นการเสริมแรงให้กับตัวเอง ซึ่งเป็นผลดีกับตัวนักศึกษาเองทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติ มีความตระหนัก เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองให้มีทักษะการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“หากมีแรงจูงใจในการที่ให้นักศึกษาชั้นและหมั่นศึกษาโดยการมอบเกียรติบัตรสำหรับนักศึกษาที่ได้ผลการเรียนในรายวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุก็จะเป็นแรงกระตุ้นอีกทางหนึ่งที่จะทำให้นักศึกษาพัฒนาศมรรถนะของตนเองในการพยาบาลผู้สูงอายุ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“ส่งเสริมให้มีการอ่านและหาข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ โดยจัดให้มีตารางอ่านเฉพาะรายวิชาโดยไม่บังคับสถานที่แต่อาจจะให้นักศึกษาสรุปใจความสำคัญในเรื่องที่ได้อ่านมาส่งให้กับอาจารย์ ก็จะเป็นการสร้างวัฒนธรรมในการอ่านและเป็นการเพิ่มความรู้อัตนเองต่อไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

2. การพัฒนาศมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลที่ดี ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า การพัฒนาศมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุที่ดีได้นั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบการเรียนการสอนที่ทางวิทยาลัยได้ออกแบบให้กับนักศึกษาได้เรียนรู้ และการส่งเสริมปัจจัยด้านต่างๆ ให้กับนักศึกษาก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสามารถพัฒนาศมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผมว่ารูปแบบการสอนของอาจารย์เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการพัฒนาศมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุให้กับนักศึกษา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“การพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งสำคัญมากในการให้การพยาบาลกับผู้สูงอายุ เนื่องจากวัยสูงอายุมีอารมณ์ที่อ่อนไหวง่าย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“การศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอทำให้เราเป็นพยาบาลที่ดี และมีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลกับผู้รับบริการได้ไม่ใช่แค่เพียงว่าเรามีความรู้เดิมๆและไม่ยอมเปิดรับความรู้ใหม่ๆ ดังนั้นการศึกษาความรู้อยู่เสมอเป็นการพัฒนาศมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4) และประเด็นการพัฒนาศมรรถนะด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 3.50$, $\sigma = 0.74$) ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า การที่จะให้นักศึกษามีสมรรถนะด้านนี้เพิ่มขึ้น การจัดการเรียนการสอนในวิชาวิจัยทางการแพทย์ซึ่งเรียนในชั้นปีที่ 3 มีความจำเป็นที่ต้องสร้างทัศนคติที่ดีในการทำวิจัย และควรจัดรูปแบบการเรียนโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยควบคู่กับงานวิจัยของอาจารย์เนื่องจากนักศึกษายังไม่มีประสบการณ์ในการวิจัย รวมทั้งถ้ามีการสนับสนุนการวิจัยในกลุ่มผู้สูงอายุก็จะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยกับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และการที่

อาจารย์ได้ฝึกทักษะการนำผลการวิจัย โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการดูแลผู้สูงอายุในวิชาชีพปฏิบัติ จะทำให้นักศึกษาเห็นความเชื่อมโยงและการประเมินผลลัพธ์ได้ชัดเจนเพิ่มขึ้น

การอภิปรายผล

1. สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71, \sigma = 0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจและคุณภาพการดูแล ($\mu = 3.85, \sigma = 0.59$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ($\mu = 3.50, \sigma = 0.74$) ทั้งนี้เมื่อจำแนกชั้นปี พบว่าทั้งชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 มีสมรรถนะด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจและคุณภาพการดูแลสูงสุด ($\mu = 3.58, \sigma = 0.70$; $\mu = 3.77, \sigma = 0.46$; $\mu = 3.78, \sigma = 0.62$; $\mu = 4.45, \sigma = 0.59$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ Nawsuwan, Singhasem & Naksrisang (2017) กล่าวว่า การที่พยาบาลวิชาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพ สามารถสอนชี้แนะ แบบเรียนรู้ร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้โดยวางแผนตัดสินใจ เลือกวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง คงไว้ซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ทีมสุขภาพและครอบครัว การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นกระบวนการทางสังคมของการแสดงการยอมรับและชื่นชม การส่งเสริม และการเสริมสร้างความสามารถของบุคคล ในการตอบสนองความต้องการของตนเอง สามารถควบคุมจัดการปัญหาด้วยตนเองภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ เช่นเดียวกับ Poomsanguan (2014) กล่าวว่า การสร้างเสริมพลังอำนาจทางสุขภาพเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถและพัฒนาศักยภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน ในการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ สามารถเลือกใช้แหล่งประโยชน์และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ บทบาทของพยาบาลในการเสริมสร้างพลังอำนาจทางสุขภาพ เป็นการสร้างเสริมพลังใจให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน ตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของสุขภาพ หันกลับมาดูแลเอาใจใส่เรื่องสุขภาพ ไม่เพียงแต่การป้องกันตนเองไม่ให้เจ็บป่วย แต่จะมุ่งสร้างเสริมสุขภาพที่ดีด้วย

หากพิจารณาในแต่ละชั้นปีพบว่าสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลในภาพรวม โดยเรียงลำดับจากชั้นปีที่สมรรถนะค่าสูงสุดไปยังสมรรถนะค่าต่ำสุด พบว่า ชั้นปีที่ 4 มีค่าสูงสุด ($\mu = 4.30, \sigma = 0.19$) รองลงมา คือ ชั้นปีที่ 3 ($\mu = 3.67, \sigma = 0.66$) ชั้นปีที่ 2 ($\mu = 3.66, \sigma = 0.57$) และชั้นปีที่ 1 ($\mu = 3.39, \sigma = 0.65$) ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้สมรรถนะในแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ ประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุ และการอาศัยอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ เนื่องจากชั้นปีที่ 4 เป็นชั้นปีสูงสุด ได้รับการเรียนการสอนและมีประสบการณ์ด้านการฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้านผู้สูงอายุมากกว่าชั้นปีอื่นๆ และชั้นปีที่ 1 มีสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุต่ำสุด เนื่องจากเป็นชั้นปีที่กำลังเริ่มศึกษาในวิทยาลัย ยังไม่มีการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุทำให้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุน้อย จากข้อมูลพบว่านักศึกษามีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ และการดูแลผู้สูงอายุ ร้อยละ 81.79 อาศัยอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ ร้อยละ 60.60 ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ Nawsuwan & Chotibun (2017) พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุ ประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุ และการอาศัยอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ มีผลต่อสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสมรรถนะด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับการศึกษาของ Singhasem, Nawsuwan, Suwanrag & Jamtim (2016) โดยเฉพาะหัวข้อการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยและการประเมินผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติจากการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนวิชาวิจัยทางการพยาบาล ในชั้นปีที่ 3 ในปีที่ศึกษาที่ผ่านมา

การวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุค่อนข้างน้อย และนักศึกษามีบทบาทเป็นผู้วิจัยหลัก ไม่ได้จัดการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวิจัยของอาจารย์ ดังนั้นนักศึกษาจึงประเมินการมีส่วนร่วมในการวิจัยค่อนข้างน้อย รวมทั้งการประเมินผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติจากการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ เนื่องจากระยะเวลาในการฝึกภาคปฏิบัติในแต่ละแหล่งฝึกที่มีการหมุนเวียนการฝึกทำให้การติดตามผลลัพธ์จากการนำผลการวิจัยไปใช้ในกระบวนการดูแลผู้สูงอายุ ไม่สามารถประเมินผลได้ชัดเจนเหมือนผลลัพธ์จากการวิจัย จึงส่งผลให้นักศึกษาประเมินสมรรถนะด้านนี้น้อย

2. กลวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ซึ่งประกอบ ด้านปัจจัยนำเข้า ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ 1) การกำหนดนโยบายที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล รองลงมาคือ 2) การพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะและความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 3) การจัดสรรทรัพยากรเทคโนโลยีและสิ่งสนับสนุนต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล 4) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของวิทยาลัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล 5) การจัดระบบประมาณที่เหมาะสมต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ด้านกระบวนการ ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ 1) การออกแบบและวางแผนการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล รองลงมาคือ 2) การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ 3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล 4) การเสริมสร้างแรงจูงใจที่ให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ ส่วนด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลที่ดีควรเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับรูปแบบการเรียนการสอนที่ทางวิทยาลัยได้ออกแบบให้กับนักศึกษาได้เรียนรู้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Nawsuwan, Singhasem Kumkong & Singweratham (2017) พบว่า กลวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านผู้สูงอายุของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ตามทัศนะของนักศึกษาด้านการพยาบาลผู้สูงอายุที่มีความเป็นไปได้สูงการนำไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01 และ .05 เช่น การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวิธีการพัฒนาการพยาบาลผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับนักศึกษา การจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ การบูรณาการเนื้อหาการพยาบาลผู้สูงอายุในรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุกับหน่วยงานภายนอกและภายในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง และการสร้างทัศนคติเชิงบวกและการเสริมแรงจูงใจที่ดีในการดูแลและการพยาบาลผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Nawsuwan, Chotibun, & Sing Sri (2016) พบว่ากลวิธีการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา โดยการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันกับผู้สูงอายุของนักศึกษา การมอบหมายงานวิธีการศึกษาผู้ป่วยเฉพาะราย (กรณีศึกษา) และการเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม การศึกษาโดยการลงพื้นที่หรือสถานที่จริง ทั้งนี้เนื่องจากสมรรถนะเป็นคุณลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งบอกหรือบ่งชี้ให้เห็นถึงความสามารถ ความชำนาญในการใช้ความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่มีอยู่อย่างเชี่ยวชาญและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งรู้วิชาการที่สามารถทำงานให้สำเร็จ โดยการใช้สมรรถนะเป็นตัวผลักดัน (Driver) ให้วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัฒนธรรม องค์กรหรือ ยุทธศาสตร์ขององค์กรบรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน สำหรับในองค์กรการศึกษานั้นการจัดการศึกษาหรือการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะจะเป็นการจัดการศึกษาโดยการกำหนดความสามารถของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักโดยเน้นวิธีการที่จะทำงานได้สำเร็จอยู่เสมอ จาก การออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดีและครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้รวมทั้งกระบวนการที่จะต้อง

บรรลุปเป้าหมาย ตามหลักสูตร (Royal Academy, 2011) เช่นเดียวกันกับการจัดการศึกษาพยาบาลที่สถานศึกษา จำเป็นต้องกำหนดสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นของนักศึกษาพยาบาลเพื่อใช้กำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการประเมินศักยภาพผู้เรียนว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ประกอบกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ได้กำหนดพันธกิจ คือ ผลิตบัณฑิตพยาบาลที่ตอบสนองระบบ สุขภาพชุมชน วิจัยและสร้างองค์ความรู้ บริการวิชาการด้านสุขภาพ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนางค์กรให้เข้มแข็งมุ่งสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ และมีอัตลักษณ์บัณฑิตของบัณฑิตพยาบาลโดยให้ ได้นักศึกษาซึ่งเป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ และมีสมรรถนะสูงด้านผู้สูงอายุ และเพื่อให้บัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จ จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง มีความโดดเด่นในด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ สอดคล้องกับความต้องการของ สังคมต่อไป เป็นที่ยอมรับในระดับ ประเทศและอาเซียน” (Boromarajonani College of Nursing Trang, 2017)

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราช ชนนี ตรัง ด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในหัวข้อการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยและการประเมินผล ลัพท์ของการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติจากการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ นักศึกษาได้มีการศึกษาวิจัยประเด็นผู้สูงอายุในวิชาวิจัยทางการพยาบาลให้เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มสมรรถนะการเรียนรู้ และ ในการศึกษาวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุควรฝึกทักษะให้นักศึกษาได้มีการนำผลจากการวิจัยไปใช้วางแผนใน กระบวนการพยาบาลผู้สูงอายุ และมีการประเมินผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติจากการใช้หลักฐานเชิง ประจักษ์อย่างเป็นรูปธรรม

2. ผลการวิจัยพบว่ากลวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ประกอบด้วย 10 ประเด็นย่อย ดังนั้นผู้บริหารควรพิจารณานำกลวิธีทั้ง 10 ประเด็นย่อย ไปกำหนดเป็นนโยบาย จัดทำแผนกลยุทธ์ ตลอดจนกำหนดแผนปฏิบัติ (Road Map) พัฒนาสมรรถนะการพยาบาล ด้านผู้สูงอายุให้กับนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนการนำไปทดลองใช้ทั้งในรายวิชาการการศึกษาทั่วไปและรายวิชาการทางการพยาบาล

2. ควรมีการสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ หลายหลายและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการพยาบาล ผู้สูงอายุของนักศึกษา

References

- Bernadette, M.M., Lynn, G.F., Lisa, E.L., & Ellen, F.O. (2014). The Establishment of Evidence-Based Practice Competencies for Practicing Registered Nurses and Advanced Practice Nurses in Real-World Clinical Settings: Proficiencies to Improve Healthcare Quality, Reliability, Patient Outcomes, and Costs. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 11(1): 5-15.
- Boromarajonani College of Nursing Trang. (2017). *Annual Report 2018*. Trang. (in Thai)
- Crabtree, B.F., & Miller, W.L. (1992). *Doing qualitative research*. London: SAGE.
- Eliopoulos, C. (2014). *Gerontological Nursing*. 8 th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer/ Lippincott Williams & Wilkins.
- Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute. (2018). *Situation of the Thai Elderly 2017*. Deuan Tula Printing House. Bangkok. (in Thai)
- Hoy, K., & Miskel, G. (2013). *Educational administration*. New York: RR Donnelly & Sons.
- Linton, A. D. (2012). *Introduction Medical-Surgical Nursing*. 5th ed. Missouri: Saunder.
- Nawsuwan, K., Singhasem, P., Kumkong, M., & Singweratham, N. (2017). Strategies to Develop the Gerontological Nursing Competencies in Nursing Students. *EAU Heritage Journal Science and Technology*. 11(3), 207-218.
- Nawsuwan, K., Singhasem, P., & Naksrisang, W. (2017). Essential Competencies of Registered Nurses for the Care of the Elderly in an Aging Society. *Nursing Journal of the Ministry of Public Health*, 27(1):1-11. (in Thai)
- Nawsuwan, K., Chotibun, P., & Singsri, T. (2016). Journal of Multidisciplinary in Social SCIENCES, *SDU research journal humanities and social science*, 12(3): 148-163. (in Thai)
- Nawsuwan, K., & Chotibun, P. (2017). Interactions of Experience in Elderly Club Activity Participation, Experience in Caring for the Elderly, Living with the Elderly with Geriatric Competencies of Nursing Students, Boromarajonani Colledge of Nursing, Songkhla. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 4(2): 59-68. (in Thai)
- Office of the National Economics and Social Development Board. (2011). National social and economic development plan no.11. (2012-2016). Bangkok: Prime Minister's Office. (in Thai)
- Poomsanguan, K. (2014). Health Empowerment: Nurses' Important Role. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 15(3): 86-90. (in Thai)
- Royal Academy. (2011). *National Assembly Library of Thailand*. Bangkok: Siri wattana interprint.
- Royal Thai Government Gazette. (2003). *The Act on the Elderly B.E.2003*. Department of Older Persons Ministry of Social Development and Human Security. Retrieved 12, 2019 from http://www.dop.go.th/download/laws/regulation_th_20152509163042_1.pdf. (in Thai)

- Singhasem, P., Nawsuwan, K., Suwanrag, M., & Jamtim, N. (2016). Developing Indicators of Gerontological Nursing Competencies among Nursing Students in Boromarajonani College of Nursing, Songkhla. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 3(3): 15-34. (in Thai)
- Trang Provincial Office Social Development and Human Security. (2017). *Data Aging in Trang*. Retrieved 7, 2018 from <http://trang.nso.go.th/images/Older/analysis-Older-61.pdf>. (in Thai)
- United Nation. (2015). *World Population Ageing 2013*. New York: United Nations Department of Economic and Social Affairs.